

Köznapok dallama

■ *Halász Margit: A vitéz közalkalmazott. Kortárs Tárca; Kortárs Kiadó, Budapest, 2019, 197 oldal, 2500 Ft*

Nem érttem először a kötet szerkesztését, miért is kell szétszálazni kisebb csokrokra, nagyjából tárgykörök, sőt műfajok szerint, hogy tárcák vagy tárcanovellák a rövid szövegek, miért nem áramolhatnak a maguk időrendje szerint. De amíg ezen morfondíroztam, egyszerre már csak a tárcanovelláknál tartottam, a kötet mélyén, és igazat adtam a szerzőnek, ezekhez az írásokhoz jobb, ha előtte iskolába járunk, megtanuljuk a Halász Margit-elvet. Az „égi kamerát” látjuk működni a konyhában, a trólián, az erkélyen, a málnáskertben, a tanteremben, az utcán, aztán már értően belefeledkezhetünk a kis csodák kertjében történendőkre. Újléta-Liget világába, a feledhetlen gyermekkorba, ahonnan el lehet költözni ugyan Budapestre, de nem lehet elhagyni, ahonnan áramlanak a történetek kezdettől, mármint írósa kezdetétől, örökkön örökké, vagyis a magyar magánmitológiák panteonjába is feljegyezve immár, Farkaslaka, Balmazújváros, Teleki tér, Rácegres-puszta, Szajla és a többiek mellé. Ahonnan jönnek a szavak, az ízek, a képek, az értékek, hogy elfoglalják a nagyvárost is, vagy legalábbis valamelyest védjék a városba költözött embert a beolvadástól, a megsemmisüléstől. Halász Margit tárcái tanúsága szerint eléggé tradicionálisan élő, gondolkodó, a témái is eléggé régimódián nőiesek,

mondhatnám azt is, hogy kozmikus változások közt is önmaga, holott amúgy ehhez neki magának is ezerféleképp meg kellett változnia. Hogy a kertvárosban valamelyest tanyasi derű is (málna is) teremjen, melyben a tárgasság és a szűkösség édestestvérek.

Nem értettem a kötet címét sem, vagyis félreértettem, tudván, hogy a szerző polgári foglalkozására nézve tanár, azt gondoltam, ebből lesz majd a nagy kaland, amint az iskola kicsit együgyű, de roppant erőszakos óriásait, az Adminisztrációt, az Időhiányt, a Túlterheltséget játszva legyőzi, és elnyeri a diákjai szívét. De semmi ilyesmi nem történt, az iskola egyetlen történet tárgya, ezen túl egy-két utalással van csak jelen, így hát már-már csalódtam, amíg rá nem jöttem, hogy akiket én óriásoknak véltem, azok valójában csak a szabóműhely mindennapi terhei, röpködő legyek csak, az igazi megpróbáltatás odakint van, a rengetegben, annak ezer hízoló, hűségees ördögével kell megbirkózni, a hiányzó ráccsal és a felszerelt ráccsal, a társasházi szilvafozós-sal, a tőkös csajokkal, a kutyá- és macskadédélgetős kultúrával, az önmegvalósítástól önfelelt sokasággal. A vitéz közalkalmazott maga az író, aki képes nevetni, ironiával győzni, s ami még ennél is több, elég sűrűn veszíteni is ezen a lehetetlen világon. Mert most inkább a vesztes az irányadó széljárás.

Benne van a tanárú ezekben a szövegekben, noha láthatatlanul, mert egyszerre csak azt vettem észre, hogy már ajánlom is a kötet szövegeit iskolai feldolgozásra, csupa nyitott mon-

dat a többsége, s az irodalmi nyelv befogadásához, a nyelvi rétegek felfedezéséhez is pompás segítség lehet. A tanárnő kezdeményezi az élet dolgainak megtárgyalását, a kis dolgok drámájával, komédiájával és költészetével, önmagán is csúfolódva, szóval hitelesen.

A címlapképen a piros sarkantyús csizma a bicikli pedálján – Bódis Kati grafikája – az írások különleges nézőpontját összegzi. Azon túl, vagy épp azáltal, hogy van fájdalmas biciklis történet is a kötetben. (S a fejezetekhez további szellemes, összegző, felidéző grafikák készültek.)

Akadnak a kötetben lyukak és fölölgek is. Az útitárcák mintha azt tanúsítanák, hogy a honi sarkantyús csizma nem illik se a finn, se a skót lábra. Vagy csak én képzelem másként a finn és skót kalandot, meg lehet. A hortobágyi útitárcák azonban még ennél is furcsábbak, mintha pestieknél is pestiesebb manírokkal tudott volna a szíve szerinti táj szomszédságáról írni. Talán féltékenységből?

Aztán a Burns-vacsora emléke Skóciából, hogy nekünk miért nincs Petőfi-vacsoránk. (*Dalra! Magyar!*) Még el is képzelte, hogy mi volna a program, a menü. Hogyhogynem tud a kiskőrösi Petőfi-szilveszterekről, melyek természetesen igazi Petőfi-vacsorák is egyúttal. A mostani volt a 23. (S hogyhogynem volt még meghívott vendége a rendezvénynek ő, akinek két év-tizede *A költő szelleme* című novellájából talán az egyik legmeghatóbb, igazi Halász Margit-os előadás volt a Nemzeti Múzeum előtt a nemzeti ünnepen?)